

Naziv studija: Sociologija

Naziv kolegija: SOCIOLOGIJA NACIONALNE I MEĐUNARODNE SIGURNOSTI

Ime nastavnika: dr.sc. Mirko Bilandžić, izv.prof.

ECTS bodovi: 6 bodova

Jezik kolegija: hrvatski

Trajanje kolegija: jedan semestar (zimski)

Status kolegija: izborni

Tip izbornosti: 45 (studenti sociologije) + 15 (studenti drugih odsjeka Filozofskog fakulteta i drugih fakulteta)

Oblik nastave: predavanja i seminari (2+2)

Uvjeti za upis kolegija: upisan diplomski studij

Cilj kolegija: Cilj kolegija je osposobiti studente za ovladavanje kategorijama iz fenomenologije nacionalne i međunarodne sigurnosti, upoznati ih sa nacionalnom i međunarodnom sigurnošću kao društvenom funkcijama odnosno kao državnom funkcijom (funkcijom međunarodnog poretka), upoznati ih sa sadržajem nacionalne i međunarodne sigurnosti, instrumentima nacionalne i međunarodne sigurnosti, ugrožavanjima koja predstavljaju prijetnju nacionalnoj i međunarodnoj sigurnosti te nacionalnim i međunarodnim institucijama kojima je bavljenje pitanjima nacionalne i međunarodne sigurnosti primarni zadatak i interes. Time će studenti steći znanja potrebna za kompetentnu analizu društvenog značenja i socijetalnih dimenzija nacionalne i međunarodne sigurnosti te se osposobiti za samostalno istraživanje institucija i fenomena na tom području.

Uloga kolegija u ukupnom kurikulumu: Kolegij Sociologija nacionalne i međunarodne sigurnosti se sadržajem uklapa u postojeći kurikulum studijskog programa Sociologije, a kao novi kolegij pridonosi njegovom daljnjem razvoju i nadogradnji.

Korištene metode: Kolegij će se realizirati posredstvom predavanja i seminara, Nastavne metode koje će biti korištene na kolegiju su: predavanja, grupne diskusije, prezentacije te analize slučajeva (*case studies i country studies*).

Sadržaj kolegija: Sigurnost je višestruko složen fenomen. Sigurnost je istovremeno i interes i cilj i vrijednost, kao i stanje te svjesno htijenje odnosno djelatnost (sustav) kako pojedinca tako i njegove društvene zajednice, nacije, države i međunarodnog poretka. Sigurnost je strukturni element opstanka i djelovanja pojedinca, društva, države i međunarodnog poretka, sigurnost je jedna od osnovnih životnih funkcija, ali i temeljnih ljudskih (socijalnih) potreba. Kao jedna od temeljnih ljudskih funkcija, sigurnost ima za cilj očuvati i razviti vrijednosti. Vrijednosti (individualne, društvene, nacionalne, međunarodne itd.) su predmet i cilj sigurnosti. Vrijednosti su predmet i cilj sigurnosti iz razloga što su one izložene ugroženostima koje prate čovjeka, njegovu društvenu i prirodnu okolinu, društvenu i državnu zajednicu kao i međunarodno okruženje u svakom trenutku i na svakom mjestu. Upravo ta činjenica i daje sigurnosti status temeljne životne funkcije: sigurnost nije sve u životu, ali bez sigurnosti sve ostalo je ništa. Sigurnosne studije (*security studies*), kao zaseban znanstveno-istraživački okvir, u fokusu interesa imaju interdisciplinarno, time i sociološko, izučavanje (nacionalne i međunarodne) sigurnosti. Nacionalna i međunarodna sigurnost su temeljne kategorije sigurnosti. Standardna jedinica sigurnosti u suvremenim uvjetima jest sigurnost suverene nacionalne države (nacionalna sigurnost) koja određuje sve ostale kategorije sigurnosti. Nacionalna i međunarodna sigurnost

zasigurno određuju ukupne društvene, gospodarske, političke, vojne, ekološke i dr. trendove i procese te način, kvalitetu i uvjete života suvremenog čovjeka. To su teme koje u političkom, gospodarskom, ali i ukupnom društvenom kontekstu zaokupljaju pažnju suvremenog čovjeka. Upravo iz tog razloga nacionalna i međunarodna sigurnost zaslužuju znanstvenoistraživačku pozornost, proučavanje i poučavanje drugih znanstvenim zakonitostima, standardima i dostignućima iz tog područja. U tom kontekstu središnje teme kolegija su:

- a) sigurnost kao društvena funkcija; interdisciplinarno proučavanje sigurnosti; sigurnost kao državna funkcija (funkcija međunarodnog poretka); evolucija sigurnosnih studija: strateške studije, sigurnosne studije, kritičke sigurnosne studije;
- b) geneza nacionalne i međunarodne sigurnosti; suvremene paradigme nacionalne i međunarodne sigurnosti; nacionalna i međunarodna sigurnost i globalizacija; redefiniranje parametara nacionalne i međunarodne sigurnosti; privatizacija (nacionalne) sigurnosti
- c) pojam nacionalne i međunarodne sigurnosti; područja nacionalne sigurnosti: socijalno, gospodarsko, političko, vojno i eko-područje;
- d) nacionalna i međunarodna sigurnost i utjecaj na gospodarstvo;
- e) pravo države i društva na (nacionalnu) sigurnost (opstanak društva, nacije i države, teritorijalni integritet, suverenitet, kvaliteta života i nacionalni interesi)
- f) sigurnosna dilema; obrambena dilema; socijetalna sigurnosna dilema
- g) tipologija sustava nacionalne sigurnosti; nacionalna sigurnost i organizacija vlasti; totalitarni, autoritarni i demokratski sustavi i nacionalna sigurnost;
- h) nacionalna i međunarodna sigurnost i ljudska prava; nacionalna i međunarodna sigurnost i religija; nacionalna i međunarodna sigurnost i etika; nacionalna/međunarodna sigurnost i mediji i javno mnijenje;
- i) politike i strategije nacionalne i međunarodne sigurnosti;
- j) institucije i instrumenti nacionalne sigurnosti: gospodarski, vojni, politički, obavještajno-sigurnosni;
- k) ugrožavanja nacionalne sigurnosti: društvena uvjetovanost ugrožavanja nacionalne (i međunarodne) sigurnosti; patologija demokracije: sustavna politička korupcija terorizam, suprotnosti suvremenog svijeta, zlouporabe znanstveno-tehnoloških dostignuća, ratovi, etnički sukobi, oružje za masovno uništenje itd.;
- l) terorizam kao središnji nacionalni i međunarodni sigurnosni (ugrožavajući) fenomen današnjice: teror i terorizam; struktura terorizma - uzroci, teroristički akti, protuterorizam, "teroriziranje terorizma"; proces terorizma; terorizam i međunarodna zajednica; paradoksi terorizma;
- m) struktura sustava nacionalne sigurnosti: gospodarska dimenzija, dimenzija civilnog društva, javnosti i medija, vanjskopolitička dimenzija, diplomacija, obrambena dimenzija te obavještajno-sigurnosna dimenzija;
- n) institucije međunarodne sigurnosti: UN, NATO, EU, OESS, itd;
- o) nacionalna sigurnost Republike Hrvatske; sigurnost Europske unije;
- p) Hrvatska u međunarodnoj sigurnosti: između nacionalnog i nadnacionalnog.

Tjedni raspored kolegija i teme predavanja

Kolegij će se provoditi kao jednosemestralni kolegij u zimskom semestru u razdoblju od 15 tjedana kroz 4 sata nastave (2 sata predavanja odnosno teoretskih izlaganja, 2 sata seminara). Uz redovnu nastavu (2+2 sata tjedno), nositelj kolegija održava i konzultacije jednom tjedno u trajanju od dva sata na koje studenti dolaze po potrebi. Uz to, nastavnik komunikaciju sa studentima održava i posredstvom e-maila. Studentske obaveze uključuju izučavanje sadržaja iz

popisa osnovne literature te čitanje tekstova za seminarsku nastavu. Izvore iz popisa dopunske literature studenti nisu dužni konzultirati. Preliminarni raspored tema i predavanja je sljedeći:

SYLLABUS

TJEDAN	PREDAVANJE	SEMINAR
<i>Prvi tjedan</i>	Uvod u kolegij, opis sadržaja i ciljeva kolegija, struktura kolegija, uvod u seminar i prikaz tema, pregled literature	
<i>Drugi tjedan</i>	Sigurnost kao predmet interdisciplinarnih i multidisciplinarnih znanstvenih istraživanja; pojam sigurnosti u društvenim teorijama; sigurnost kao državna funkcija; sigurnost kao međunarodnog poretka); geneza nacionalne i međunarodne sigurnosti (prema: Bourbeau, Philippe (2015)(ed.) <i>Security: Dialogue across Disciplines</i> , Cambridge: Cambridge University Press; Collins, A. (ur.) <i>Suvremene sigurnosne studije</i> , Centar za međunarodne i sigurnosne studije Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu i Politička kultura, Zagreb, 2010.; Williams, D. P. (ed.) <i>Security Studies: An Introduction</i> , London and New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2008.; Kolodziej, A. E. <i>Sigurnost i međunarodni odnosi</i> , Politička kultura, Centar za međunarodne i sigurnosne studije Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2011.)	Sociologija sigurnosti (tekst: Stampnitzky, L.; Mattson, G. (2015) „Sociology: Security and insecurities“, u: Bourbeau, P. (2015)(ed.) <i>Security: Dialogue across Disciplines</i> , Cambridge: Cambridge University Press, str. 90-110.)
<i>Treći tjedan</i>	Suvremene paradigme nacionalne i međunarodne sigurnosti; nacionalna i međunarodna sigurnost i globalizacija; redefiniranje parametara nacionalne i međunarodne sigurnosti; privatizacija (nacionalne) sigurnosti (prema: Hough, P.; Malik, S.; Moran, A.; Pilbeam, B. (2015) <i>International Security Studies: Theory and practice</i> , New York/ Abingdon: Routledge; Avant, D. <i>The Market for Force: The Consequences of Privatizing Security</i> , Cambridge University Press, 2005; Singer, W.P. <i>Corporate Warriors: The Rise of the Privatized Military Industry</i> , Cornell University Press, Ithaca, 2008.;	Patologija demokracije: politička korupcija (tekst: Grubiša, D. Anti-corruption Policy in Croatia: Benchmark for EU Accession“, <i>Croatian Political Science Review</i> , Vol. 47, No. 5, 2010: 66-95).

	Tatalović, S. <i>Nacionalna i međunarodna sigurnost</i> , Politička kultura, Zagreb, 2006.)	
Četvrti tjedan	Organizacija vlasti: predsjednički, polupredsjednički i parlamentarni sustav; pojam nacionalne i međunarodne sigurnosti; područja nacionalne sigurnosti: socijalno, gospodarsko, političko, vojno i ekopodručje; sigurnosna dilema; nacionalna i međunarodna sigurnost i utjecaj na gospodarstvo (prema: Hartman, J. <i>Politički sustavi Velike Britanije, SAD i Francuske: parlamentarni, predsjednički i polupredsjednički sustav vlasti</i> , Politička kultura, Zagreb, 2006.; Buzan, B. <i>Peple, Staes and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold World Era</i> , Harvester Wheatsheaf, London, 1991.)	Sekuritizacija migracija (tekst: Bali, S. (2008) „Population Movements“, u: Williams, D. P. (2008)(ed.) <i>Security Studies: An Introduction</i> , London and New York: Routledge, Taylor & Francis Group, str. 468-482.).
Peti tjedan	Pravo države i društva na (nacionalnu) sigurnost (opstanak društva, nacije i države, teritorijalni integritet, suverenitet, kvaliteta života i nacionalni interesi); nacionalna sigurnost i koncept liberalne demokracije; nacionalna i međunarodna sigurnost i civilno društvo, etika i pravna država; nacionalna i međunarodna sigurnost i ljudska prava (prema: Tatalović, S.; Bilandžić, M. <i>Osnove nacionalne sigurnosti</i> , Ministarstvo unutarnjih poslova, Zagreb, 2005.)	Redefiniranje suvereniteta: između izgrađenih i propalih država (tekst: Schwarz, R.; de Corral, M. (2011.) “States Do Not Just Fail and Collapse: Rethinking States in the Middle East”, <i>Democracy and Security</i> , 7 (3):209-226.).
Šesti tjedan i sedmi tjedan	Politike i strategije nacionalne i međunarodne sigurnosti; instrumenti nacionalne sigurnosti: gospodarski, vojni, politički, obavještajno-sigurnosni; institucije nacionalne sigurnosti (prema: Tatalović, S.; Bilandžić, M. <i>Osnove nacionalne sigurnosti</i> , Ministarstvo unutarnjih poslova, Zagreb, 2005.)	a) Izvanredno stanje (prema: Agamben, G. (2008.) <i>Izvanredno stanje: Homo sacer, II, 1</i> , Zagreb: Deltakont.) b) Redefiniranje bliskoistočnih političkih odnosa (prema: Weiss, M.; Hassan, H. <i>ISIS: U srcu vojske terora</i> , Zagreb: Buybook, Jutarnji list, 2015.).
Osmi tjedan	Ugrožavanja nacionalne sigurnosti: terorizam, suprotnosti suvremenog svijeta, zlouporabe znanstvenotehnoloških dostignuća, ratovi, etnički sukobi, oružje za masovno uništenje itd. (prema: Tatalović, S. <i>Nacionalna i međunarodna sigurnost</i> , Politička kultura, Zagreb, 2006.)	Zlouporabe instrumenata nacionalne sigurnosti (prema: Weiner, T. <i>Nasljedje pepela: povijest CIA-e</i> , Zagreb: Fraktura, 2011.).
Deveti tjedan	Terorizam kao središnji nacionalni i međunarodni sigurnosni	Hipokrizija međunarodnog poretka: između normativnog i empirijskog:

	(ugrožavajući) fenomen današnjice: teror i terorizam; struktura terorizma - uzroci, teroristički akti, protuterorizam, "teroriziranje terorizma"; proces terorizma; terorizam i međunarodna zajednica; paradoksi terorizma (prema: Bilandžić, M. <i>Sjeme zla</i> , Plejada i Synopsis, Zagreb-Sarajevo, 2010.)	(prema: Krasner, D. Stephen (1999.) <i>Sovereignty: Organized Hypocrisy</i> , Princeton, Chichester: Princeton University Press, Chapter 1: Sovereignty and Its Discontents, str. 3-42).
<i>Deseti i jedanaesti tjedan</i>	Sustav nacionalne sigurnosti: gospodarska dimenzija, dimenzija civilnog društva, javnosti i medija, vanjskopolitička dimenzija, diplomacija, obrambena dimenzija te obavještajno-sigurnosna dimenzija (prema: Hough, P.; Malik, S.; Moran, A.; Pilbeam, B. (2015) <i>International Security Studies: Theory and practice</i> , New York/ Abingdon: Routledge; Tatalović, S.; Bilandžić, M. <i>Osnove nacionalne sigurnosti</i> , Ministarstvo unutarnjih poslova, Zagreb, 2005.)	a) Postmodernizam i obavještajne agencije (tekst: Rathmel, A. (2002.) „Towards postmodern intelligence“, <i>Intelligence and National Security</i> , 17 (3):87-104.) b) Kultura i upravljanje sigurnošću (tekst: Sperling, J. (2010.) „National security cultures, technologies of public goods supply and security governance“, u: Kirchner, J. E.; Sperling, J. (2010.) (eds.) <i>National Security Cultures: Patterns of global governance</i> , London and New York: Routledge, str. 1-18)
<i>Dvanaesti tjedan</i>	Institucije međunarodne sigurnosti: UN, NATO, EU, OESS, itd. (prema: Hough, P.; Malik, S.; Moran, A.; Pilbeam, B. (2015) <i>International Security Studies: Theory and practice</i> , New York/ Abingdon: Routledge; Vukadinović, R.; Vukadinović-Čehulić, L; Božinović, D. <i>NATO: euroatlantska integracija</i> , Topical, Zagreb, 2007.:.)	Strategija sigurnosti Europske unije (prema: <i>Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe, A Global Strategy for the European Union's Foreign And Security Policy</i> , https://europa.eu/globalstrategy/sites/globalstrategy/files/about/eugs_review_web_4.pdf .)
<i>Trinaesti tjedan</i>	Nacionalna sigurnost Republike Hrvatske (prema: <i>Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske</i> NN 73/2017.; Tatalović, S.; Grizold, A; Cvrtila V. <i>Suvremene sigurnosne politike: Države i nacionalna sigurnost početkom 21. stoljeća</i> , Golden marketing-Tehnička knjiga, Zagreb, 2008.)	Hrvatska i Europska unija (tekst: Grubiša. D. „The Europeanization of Croatia's Security Discourse“, <i>Politička misao</i> , God. 46, br. 5, 2009: 39-53.
<i>Četrnaesti tjedan</i>	Hrvatska u međunarodnoj sigurnosti; zajednička vanjska i sigurnosna politika EU (prema: <i>Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske</i> NN 73/2017)	Perspektive međunarodne sigurnosti (tekst: Dorman, M. A.; Kaufman, P. J. (2014) „The Challenge of National Security“, u: Dorman, M. A.; Kaufman, P. J. (2014)(eds.) <i>Providing for National Security: A Comparative Analysis</i> , Stanford: Stanford University Press; Kaufman, P. J. (2014) „The United States' Security Challenges of the 21st Century“, u: Dorman, M. A.; Kaufman, P. J. (2014)(eds.) <i>Providing for National Security: A</i>

		<i>Comparative Analysis</i> , Stanford: Stanford University Press).
<i>Petnaesti tjedan</i>	Osvrt na ukupna predavanja, evaluacija sadržaja i načina prikaza kolegija i priprema studenata (kroz diskusiju) za polaganje završnog usmenog ispita	Nacionalna sigurnost i ljudska prava: koncept političkog delikta (poglavlja: „Teorije o političkim deliktima“ i „Komparativno-pravni pregled“, u: Bavcon, L.J.; Bele, I.; Kobe, P.; Pavčnik, M. <i>Kaznenopravna zaštita države i njenog društvenog uređenja: politički delikti</i> , Globus, Zagreb, 1988., str. 79-95. i 96-117.).

Osnovna literatura:

Bourbeau, Philippe (2015)(ed.) *Security: Dialogue across Disciplines*, Cambridge: Cambridge University Press.

Collins, A. (2010)(ur.) *Suvremene sigurnosne studije*, Zagreb: Centar za međunarodne i sigurnosne studije Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu i Politička kultura.

Hough, P.; Malik, S.; Moran, A.; Pilbeam, B. (2015) *International Security Studies: Theory and practice*, New York/ Abingdon: Routledge.

Dodatna literatura:

1. Andrew, Ch. *For The President's Eyes Only: Secret Intelligence and the American Presidency from the Washington to Bush*, HarperCollinsPublishers, London, 1995.
2. Avant, D.D, *The Market for Force: The Consequences of Privatizing Security*, Cambridge University Press, Cambridge/New York, 2005.
3. Bilandžić, M. *Sjeverna Irska između rata i mira*, Golden marketing-Tehnička knjiga, Zagreb, 2005.
4. Boot, K.; Wheeler, J. N. *The Security Dilemma: Fear, Cooperation and Trust in World Politics*. New York: Palgrave Macmillan, 2008..
5. Born, H; Leigh, I. *Postizanje odgovornosti u obavještajnoj zajednici: Pravni standardi i najbolji načini nadzora obavještajnih agencija*, Ženevski centar za demokratski nadzor nad oružanim snagama, 2005.
6. Buzan, B. *Peple, Staes and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold World Era*, Harvester Wheatsheaf, London, 1991.
7. Buzan, B.; Hansen, L. *The Evolution of International Security Studies*, Cambridge: Cambridge University Pres, 2009.
8. Caveltly, D. M.; Mauer, V. (eds.) *The Routledge Handbook of Security Studies*, Abingdon/New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2010.
9. Dan, U. *MOSSAD: 50 godina tajnog rata*, Naklada Jurčić, Zagreb, 1999.
10. Dorman, M. A.; Kaufman, P. J. (eds.) *Providing for National Security: A Comparative Analysis*, Stanford: Stanford University Press, 2014.
11. Felštinski, J.; Litvinenko, A. *Sakaćenje Rusije: Teroristička djela, otmice i naručena ubojstva u organizaciji Savezne sigurnosne službe Ruske Federacije*, Znanje, Zagreb, 2007.
12. Gariup, M. *European Security Culture: Language, Theory, Policy*. Farnham/Burlington: Ashgate Publishing, 2009.

13. Hagmann, Jonas (*In-)Security and the Production of International Relations: The politics of securitisation in Europe*. London and New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2015.
14. Halperin, H.M.; Berman, J.J.; Borosage, L.R.; Marwick, M.C. *The Lawless State: The Crimes of the U.S. Intelligence Agencies*, Penguin Books, New York, 1977.
15. Johnson, K.L. (ed.) *Handbook of Intelligence Studies*, London/New York: Routledge, 2007.
16. Kasapović, M. (ur.): *Bliski istok: politika i povijest*, Zagreb: Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, 2016.
17. Kirchner, J. E.; Sperling, J. (eds.) *National Security Cultures: Patterns of global governance*, London and New York: Routledge, 2010.
18. Kolodziej, A. E. *Sigurnost i međunarodni odnosi*, Politička kultura, Centar za međunarodne i sigurnosne studije Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2011.
19. Kos-Stanišić, L. *Latinska Amerika: povijest i politika*, Golden marketing-Tehnička knjiga, Zagreb, 2009.
20. Krasner, D. S. *Sovereignty: Organized Hypocrisy*, Princeton, Chichester: Princeton University Press, 1999.
21. Nick, S. *Diplomacija: Metode i tehnike*, Barbat, Zagreb, 1997.
22. Patton, Kerry *Socio-Cultural Intelligence: A New Discipline in Intelligence Studies*. New York: Bloomsbury, 2010.
23. Prados, J. *President's Secret Wars: CIA and Pentagon Covert Operations Since World War II*, William Morrow and Company Inc., New York, 1986.
24. Ravenhill, J. *Global Political Economy*, Oxford University Press, 2007.
25. Sartori, G. *Stranke i stranački sustavi*, Politička kultura, Zagreb, 2002.
26. Singer, W.P. *Corporate Warriors: The Rise of the Privatized Military Industry*, Cornell University Press, Ithaca, 2008.
27. Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske, NN 73/2017.
28. Tatalović, S.; Bilandžić, M. *Osnove nacionalne sigurnosti*, Ministarstvo unutarnjih poslova, Zagreb, 2005.
29. Tatalović, S. *Nacionalna i međunarodna sigurnost*, Politička kultura, Zagreb, 2006.
30. Tatalović, S.; Grizold, A; Cvrtila V. *Suvremene sigurnosne politike: Države i nacionalna sigurnost početkom 21. stoljeća*, Golden marketing-Tehnička knjiga, Zagreb, 2008.
31. Vukadinović, R. *Međunarodni politički odnosi*, Politička kultura, Zagreb, 2004.
32. Vukadinović, R.; Vukadinović-Čehulić, L; Božinović, D. *NATO: euroatlantska integracija*, Topical, Zagreb, 2007.
33. Weiner, T. *Nasljeđe pepela: povijest CIA-e*, Zagreb: Fraktura, 2011.
34. Williams, D. P. (ed.) *Security Studies: An Introduction*, London and New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2008.
35. Wilkinson, P. *Terrorism versus Democracy: The liberal state response*, Third edition, Abingdon/New York: Routledge, 2011.

Način polaganja ispita: Nakon odslušanih predavanja polaže se završni usmeni ispit. Elementi konačne ocjene (maksimalno 100 bodova) su:

- a) prisustvovanje predavanjima i aktivno sudjelovanje na nastavi (pitanja, komentari, analize) - maksimalno 15 bodova;

- b) prisustvovanje seminarima, konzultiranje seminarske literature i aktivno sudjelovanje na seminarskoj nastavi - maksimalno 30 bodova;
- c) izrada individualnog projekta (ili seminara) što uključuje pisani izvještaj i prezentaciju njegovog sadržaja - maksimalno 15 bodova;
- d) završni usmeni ispit - maksimalno 40 bodova.

Uspjeh na predmetu predstavlja zbir ostvarenih bodova, a ocjena uspjeha izvršit će se prema sljedećoj tablici:

- a) izvrstan (90-100 bodova);
- b) vrlo dobar (80-89 bodova);
- c) dobar (60-79 bodova);
- d) dovoljan (51 do 59 bodova);
- e) nedovoljan (50 bodova i manje).

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe kolegija

U skladu s općim sustavom praćenja kakvoće nastave na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.